

Plats och tid Kommunhus A, sammanträdesrum A2, Varberg, kl. 13:30-14:40

Beslutande Martin Bagge (MP), ordförande
Rita Wiberg (S), vice ordförande
Håkan Olsson (M)
Sandor Olah (M)
Mikael Karlsson (C) tj. ersättare för Sven- Anders Svensson (C)
Margareta Bernäs (L)
Göran Sandberg (S)
Kjell-Ove Cederholm (S)
Maulo Rivera (S) tj. ersättare för Julia Nord Axelsson (S)
Clarence Jarlow (SD)

Övriga närvarande Tf. Miljö- och hälsoskyddschef Anders Bergh
Sekreterare Birgit Stalpi

Utses att justera Rita Wiberg

Justering plats och tid Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen den 21 mars 2018 kl. 18:00.

Sekreterare Birgit Stalpi **Paragraf** 17-31

Ordförande Martin Bagge

Justerande Rita Wiberg

Anslag /bevis

Protokollet är justerat.

Justering har tillkännagivits genom anslag på kommunens hemsida

Organ Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Sammanträdesdatum 19 mars 2018

**Datum då anslaget sätts
upp** 22 mars 2018

**Datum då anslaget tas
ned** 12 april 2018

**Förvaringsplats för
protokoll** Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen, Drottninggatan 17, Varberg

Underskrift Birgit Stalpi

MHN § 17

Dnr 2018-000108

Förvaltningen informerar/redovisar

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. notera informationen om dagvattenledningen "Tuben" i protokollet.

Beskrivning av ärendet

Miljö- och hälsoskyddsinspektör Karl Inge Johansson kommer till nämndens sammanträde och redovisar/informerar nämnden om dagvattenledningen "Tuben". Dagvattenlösning för Västerport och järnvägsdragningen och dagvattenutlopp i Varbergs Hamn.

Beslutsunderlag

Miljö- och hälsoskyddsnämnden protokoll från den 5 februari § 1.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 18

Dnr 2018-000111

Meddelande, information rapporter från nämndens ledamöter och ersättare

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. noterar redovisning från miljömålkonferensen 2018, samhällsbyggande i fokus i protokollet.

Beskrivning av ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslöt den 2 februari 2015 att nämndens ledamöter och ersättare kontinuerligt ska redovisa från kurser/konferenser och uppdrag som man deltagit i som representant för nämnden.

Beslutsunderlag

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskotts protokoll från den 5 mars § 15.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 19

Dnr 2018-000112

Information om inbjudningar till kurser / konferenser

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslutar

1. Förvaltningen får i uppdrag att anmäla Sandor Olah (M) och Maulo Rivera (S).

Beskrivning av ärendet

Ordförande Martin Bagge (MP) informerar att det kommit in en inbjudan till FAH konferens den 3-4 maj i Stockholm, teman är: Hållbar infrastruktur - kommunernas arbete för minskad klimatpåverkan, grön infrastruktur och luftkvalitetsarbete samt aktuellt som är på gång inom kommunernas tillsynsuppdrag. Konferensen vänder sig till nämndens ledamöter och ersättare.

Beslutsunderlag

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskotts protokoll från den 5 mars § 16.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 20

Dnr 2017-000076

Delegeringsbeslut

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. godkänna redovisningen av delegeringsbeslut.

Beskrivning av ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till tjänstemän enligt en av miljö- och hälsoskyddsnämnden antagen delegeringsordning. Dessa beslut ska redovisas till Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Redovisningen innebär inte att Miljö- och hälsoskyddsnämnden får ompröva eller fastställa delegeringsbesluten.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har upprättat en förteckning över delegeringsbeslut för den 1 januari-15 februari 2018.

Beslutsunderlag

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskotts protokoll från den 5 mars § 17.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 21

Dnr 2018-000108

Intern redovisning – förvaltningen redovisar

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

notera tf. miljö- och hälsoskyddschef Anders Berghs redovisning av arbetsutskottets utvalda delegeringsbeslut i protokollet.

1. [REDACTED], Yttrande över bygglov inom vattenskyddsområde [REDACTED].
2. [REDACTED], Beslut om överlämnande av överklagan av miljö- och hälsoskyddsnämndens delegationsbeslut [REDACTED].
3. DB 2018-96 Dnr 2018-000197, Beslut om avgift för extra offentlig kontroll för ICA Kvantum, fastigheten Sadelmakaren 19.
4. [REDACTED], Beslut om att avsluta ärendet, lukt i lägenhet.
[REDACTED], Beslut om överlämnande av överklagan av miljö- och hälsoskyddsnämndens delegationsbeslut [REDACTED].

Beskrivning av ärendet

Tf. miljö- och hälsoskyddschef Anders Bergh ges möjlighet att under denna punkt redovisa/informera nämnden i olika frågor.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskott väljer ut delegeringsbeslut som tf. miljö- och hälsoskyddschef Anders Bergh ska redovisa på nämndens sammanträde.

Beslutsunderlag

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskotts protokoll från den 5 mars § 18.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 22

Dnr 2018-000107

Meddelanden, information om beslut

Dnr MHN 2018-000613

Protokollsutdrag från kommunfullmäktige § 9 Aktualitetsprövning av
Varberg kommuns översiktsplan.

Dnr MHN 2018-000926

Verksamhetsberättelse 2017 Miljösamverkan Västra Götaland,
Miljösamverkan Halland.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 23

Dnr 2018-001211

Revisionsrapport Miljö- och hälsoskydds- nämnden

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. anta förvaltnings skrivelse som sin egna.

Beskrivning av ärendet

Varbergs kommun Revisorerna har den 26 februari 2018 överlämnat KPMG:s revisionsrapport samt begärt nämndens svar senast den 2 maj 2018.

Revisionsrapporten har sammanfattas i fyra punkter enligt följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bör inkludera kommunfullmäktiges mål- och inriktningar i sin styrning och uppföljning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bör tydliggöra sin ekonomiska styrning genom att särskilja livsmedel från miljö- och hälsa vad gäller självfinansieringsgraden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bör tillse att det vid beslut om tillsynsplan tydligt framgår vilken tillsyn som eventuellt prioriteras bort.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bör verka för fortsatt utvärdering och uppföljning av kundnöjdhet.

Kommunfullmäktiges mål är kopplade till nedanstående områden.

- Miljö och klimat.
- Bostäder.
- Utbildning och arbete.
- Hälsa och social sammanhållning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att notera och kommentera de fyra punkterna i sammanfattning av rapporten enligt följande:

Nämndens mål kopplat till fullmäktiges fyra målområden har en koppling till de nyckeltal som redovisas i nämndens internkontroll.

Stickprov genomförs på handläggningstid för ärenden som inte ska överstiga 20 dagar med avseende på bostadsbyggande och arbete. Målet är satt att inte fördröja kommunens planprocesser (och därmed bostäder).

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 23 (forts)

Dnr 2018-001211

Därutöver kontrolleras antalet inventerade och åtgärdade enskilda avlopp med avseende på miljö och hälsa och vattenkvalité (ex. närsalter och bakterier).

Rent övergripande kan man diskutera begreppen tillsyn och tillsynsvägledning (se SOU 2017:63). "Tillsynen kan aldrig handla om mer än regelefterlevnad". "Gränsen mellan politik och förvaltning ska med andra ord vara tydlig". Det finns i princip en rak funktion mellan efterlevnad av lagar och regler inom miljöområdet och god hälsa, miljö och klimat. Det förutsätts att demokratisk valda lagstiftande församling gör rätt prioriteringar. God regelefterlevnad styr då rakt mot två av kommunfullmäktiges mål (Miljö och klimat samt Hälsa och Social sammanhållning). När det gäller övriga politiska mål bör de förläggas inom ramen för tillsynsvägledning alternativt helt utanför detta begrepp.

I revisionsrapporten anges att tillsynsplanen inte anger någon tydlig prioritering. Nämnden vill här nämna att det går att läsa ut om man jämför kolumnen behov med kolumnen utförs under det kommande tillsynsåret i gällande tillsynsplan. Möjligen skulle den kunna ses som för detaljerad.

När det gäller kundnöjdhet har nämnden under ett antal tidigare år genomfört enkätundersökningar särskilt kopplat till vår tillsyn. Detta har genomförts i samarbete med övriga miljökontor i Halland. Då dessa efter ett flertal upprepningar inte skiljde sig åt och resultaten redovisade ett mycket positivt resultat har utskick av dessa enkäter avbrutits. Därefter har nämnden deltagit i enkät om NKI. Som svar på redovisning av NKI har dessa troligen inte redovisats av förvaltningen till nämnden. Resultatet redovisades centralt via kommunstyrelsens förvaltning även digitalt. Detta kan dock enkelt justeras i framtiden.

Beslutsunderlag

Granskningsrapport KPMG 2018-02-26 av miljö- och hälsoskyddsnämndens styrning och uppföljning av livsmedels, miljö- och hälsoskyddstillsynen.

Samråd

Nämnden har fört fram ovanstående synpunkter under tiden för framtagande av revisionsrapporten.

Beslutsunderlag

Beslutsförslag daterad den 14 mars 2018.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskotts protokoll från den 5 mars § 20.

Prot. utdrag: ks@varberg.se

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 24

Dnr 2015-001411

Förbud förenat med vite att släppa ut avloppsvatten, [REDACTED]

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. Förbjuda utsläpp av avloppsvatten från hushållet till befintlig avloppsanläggning [REDACTED].
2. Beslutet riktar sig mot [REDACTED], personnummer [REDACTED], som ägaren till [REDACTED].
3. Förbudet gäller från och med den 1 september 2018.
4. Förbudet förenas med ett vite om 80 000 kronor.

Nämnden har fattat beslutet med stöd av miljöbalken 2 kap 2, 3 och 7 §§, 9 kap 1, 2, 3 och 7 §§ samt 26 kap 9, 14 och 26 §§. Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).

Beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Beslutet kan överklagas till Länsstyrelsen i Halland.

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen beslutade att förbjuda utsläpp av avloppsvatten från hushållet till den bristfälliga avloppsanläggningen på fastigheten från och med den 9 oktober 2017. Beslut fattades den 9 oktober 2015 i delegeringsbeslut 2015-97. Underlaget för förbudet baserades sig på vad som framkom vid självinventering hösten 2015.

Trots att förbudet har trätt i kraft har inga åtgärder vidtagits som förhindrar utsläpp av avloppsvatten till den bristfälliga. Den 5 december 2017 skickades ett meddelande om det bristfälliga avloppet, med information om beslut med vite där fastighetsägaren fick möjlighet att inkomma med en ansökan om ny avloppsanläggning innan den 21 januari 2018. I meddelandet informerades om att en ny avloppsanläggning ska vara inrättat innan den 1 juni 2018. Ingen ansökan har inkommit och ingen annan kontakt har tagits med förvaltningen.

Yttranden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens (MHN) Beslut kommunicerades till fastighetsägaren i enlighet med 17 § förvaltningslagen. Inget yttrande har inkommit.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 24 (forts)

Dnr 2015-001411

Beslutsunderlag

Delegeringsbeslut 2015-97, Beslut om förbud att släppa ut avloppsvatten från hushållet till befintlig avloppsanläggning på ovan nämnda fastighet.

Övervägande

Eftersom fastighetsägaren inte har vidtagit skyddsåtgärder, trots att förbudet trätt i kraft, bedömer MHN att det nu är skäligt att besluta om förbud med vite.

MHN anser att det är skäligt (2 kap. § 7 miljöbalken) att ställa krav på att fastighetsägaren som är ägare av fastigheten, att utföra lämpliga skyddsåtgärder för att kunna fortsätta att släppa ut avloppsvatten. Kostnaden för de åtgärderna bedömer MHN är skälig i förhållande till den miljönytta åtgärden innebär. Exempel på en skyddsåtgärd är att avleda avloppsvatten till en anläggning som har tillstånd och uppfyller reningskrav enligt 9 kap. 7§ miljöbalken och Naturvårdsverkets allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten NFS 2006:7.

För att ge fastighetsägare till ovannämnda fastigheten tillräcklig tid ska förbudet med vite börja gälla först från och med den 1 september 2018.

Om fastighetsägaren inte vidtar åtgärder inom avsett tid kan MHN ansöka om utdömmande av vite.

Information

Lagstiftning

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd (t.ex. förbättra avloppssystem) ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (2 kap. § 2, miljöbalken).

För alla verksamhetsutövare (bl.a. den som släpper ut avloppsvatten) gäller krav på att utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön. Försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (2 kap. 3 §, miljöbalken).

Nämnden ska göra en skälighetsavvägning innan några krav riktas mot någon som vidtar en åtgärd eller en verksamhetsutövare. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder jämfört med kostnaderna för dessa (2 kap 7 §, miljöbalken).

Avloppsvatten ska avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. För detta ska lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras (9 kap 7 §, miljöbalken).

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 24 (forts)

Dnr 2015-001411

En tillsynsmyndighet (t.ex. miljö- och hälsoskyddsnämnden) får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att miljöbalken ska följas (26 kap. 9 §, miljöbalken).

Nämnden får meddela förbud med vite (26 kap 14§, miljöbalken).

En tillsynsmyndighet (t.ex. miljö- och hälsoskyddsnämnden) får bestämma att dess beslut ska gälla omedelbart även om det överklagas (26 kap 26 §, miljöbalken).

Tillstånd för en ny eller förändring av en befintlig avlopps- anläggning

Det krävs ett tillstånd från miljö och hälsoskyddsförvaltningen (MHF) för att anlägga ett nytt enskilt avlopp eller göra förändringar av ett befintligt enskilt avlopp med tillhörande vattentoalett.

Fastighetsägaren ska ansöka om tillstånd i god tid (*praxis är sex veckor i förväg*) till MHF.

Innan anläggningsarbetet kan påbörjas ska sökande ha ett beslut från MHF.

Mer information finns även tillgängligt på kommunens webbsida www.varberg.se (sökord: "enskilda avlopp"). Bl.a. finns sammanfattning av tillstånds-/anmälningsprocessen, informationsbroschyr samt ansökningsblankett.

Beslutsunderlag

Beslutsförslag daterad 22 februari 2018.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskotts protokoll från den 5 mars § 21.

Prot. utdrag:

██
Beslutet kan överklagas till Länsstyrelsen Halland, 301 86 Halmstad, se bilaga
Miljö- och hälsoskyddsinspektör K Barone

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 25

Dnr 2014-001213

Förbud förenat med vite att släppa ut avloppsvatten, [REDACTED]

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. Förbjuda utsläpp av avloppsvatten från hushållet till befintlig avloppsanläggning [REDACTED]
2. Beslutet riktar sig mot [REDACTED], personnummer [REDACTED] och [REDACTED] personnummer [REDACTED] som är ägarna till fastigheten [REDACTED]
3. Förbudet gäller fem månader efter att beslut har delgivits.
4. För var och en av fastighetsägarna förenas förbudet med ett vite om 40 000 kronor.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att sända beslutet om förbud förenat med vite att släppa ut avloppsvatten till inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel.

Nämnden har fattat beslutet med stöd av miljöbalken 2 kap 2, 3 och 7 §§, 9 kap 1, 2, 3 och 7 §§ samt 26 kap 9, 14, 15 (hänvisning för inskrivning till fastighetsregistret) och 26 §§. Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).

Beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Beslutet kan överklagas till Länsstyrelsen i Halland.

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen beslutade att förbjuda utsläpp av avloppsvatten från hushållet till den bristfälliga avloppsanläggningen på fastigheten från och med den 1 september 2016 på fastigheten. Beslut fattades den 4 november 2014 delegeringsbeslut 2014-1012. Underlaget för förbudet baserades sig på är vad som framkom vid inventeringsbesöket och inkommit information från fastighetsägaren.

Fastighetsägarna ansökte om tillstånd för en ny avloppsanläggning den 11 december 2015. Beslut om tillstånd fattades den 15 december 2015 delegeringsbeslut 2015-1169.

Trots att förbudet trätt i kraft har förvaltningen inte fått information om installationen av den nya anläggningen. Den 19 december 2017 skickades ett meddelande om det bristfälliga avloppet till fastighetsägarna, med information om beslut med vite där

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 25 (forts)

Dnr 2014-001213

fastighetsägarna uppmanades att inkomma med ett utförandeintyg för den nya anläggningen.

Fastighetsägarna har i kontakt med förvaltningen den 25 januari 2018 berättat att en ny anläggning inte har installerats än. Fastighetsägarna informerade att de har diskuterat med entreprenören, som kommer att åtgärda avloppet, men att de avvaktar tills marken är torrare. För tydligheten skall kom man överens att en ny avloppsanläggning ska vara klart senast sex månader från och med när man pratade och att ett beslut förenad med vite skulle skrivas.

Yttranden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) Beslut kommunicerades till fastighetsägaren i enlighet med 17 § förvaltningslagen. Inget yttrande har inkommit.

Beslutsunderlag

Delegeringsbeslut 2014-1012, Föreläggande enligt miljöbalken att åtgärda avloppsanordning till hushåll på ovan nämnda fastighet.

Delegeringsbeslut 2015-1169, Beslut om tillstånd att inrätta en avloppsanläggning med ansluten vattentoalett på ovan nämnda fastighet.

Meddelande om fastighetens bristfälliga avlopp, på ovan nämnda fastighet.

Övervägande

Eftersom fastighetsägarna inte har vidtagit skyddsåtgärder, trots att förbudet trätt i kraft, bedömer MHN det nu är skäligt att besluta om förbud med vite.

MHN anser att det är skäligt (2 kap. § 7 miljöbalken) att ställa krav på att fastighetsägarna som är ägare av fastigheten, utför lämpliga skyddsåtgärder för att kunna fortsätta att släppa ut avloppsvatten. Kostnaden för de åtgärderna bedömer vi är skälig i förhållande till den miljönytta åtgärden innebär. Exempel på en skyddsåtgärd är att avleda avloppsvatten till en anläggning som har tillstånd och uppfyller reningskrav enligt 9 kap. 7§ miljöbalken och Naturvårdsverkets allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten NFS 2006:7.

MHN anser att det är en skälig tid med fem månader efter att beslut har delgivits. Det motsvarar, i praktiken, det som förvaltningen och fastighetsägaren kommit överens om d.v.s. sex månader till för att åtgärda avloppssystemet.

Om fastighetsägarna inte vidtar åtgärder inom avsett tid kan MHN ansöka om utdömmande av vite.

Information

Lagstiftning

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd (t.ex. förbättra avloppssystem) ska skaffa sig den kunskap som behövs med

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 26

Dnr 1996-001598

Föreläggande om att åtgärda gödsellagring,

[REDACTED]

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar förelägga [REDACTED] org.
nr: [REDACTED] om att:

1. Tillse att lagring av stallgödsel från djurhållningen på fastigheten [REDACTED] sker på sådant sätt att avrinning eller läckage till omgivningen inte sker.

Föreläggandet förenas med ett löpande vite om **15 000** kr för varje tillfälle efter **den 1 oktober 2018** som miljö- och hälsoskyddsnämnden kan konstatera att gödsellagringen inte sker på ett miljömässigt godtagbart sätt, dock högst en gång per månad.

Beslutet är fattat med stöd av 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken (1998:808) och med hänvisning till 7 § förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket samt 3-4 §§ lagen om vite (1985:206).

Beskrivning av ärendet

Verksamheten som bedrivs på rubricerad fastighet består av 10 hästar och ca 26 nötkreatur. All gödsel från djurhållningen hanteras som fastgödsel och djupströ.

Enligt förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket 7 § ska lagringsutrymmen för lagring av stallgödsel vara utformade så att avrinning eller läckage till omgivningen inte sker. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen (MHF) har vid flera inspektioner på fastigheten konstaterat att lagring av stallgödsel inte sker i tätt utrymme så att avrinning eller läckage inte kan ske till omgivningen. Den befintliga gödselplattan som ligger bakom gamla stallbyggnaden lutar bort från stallet och mot en närliggande bäck. Plattan saknar stödmurar. Det finns inte heller hängrännor på stallbyggnaden så takvatten rinner ner över gödselplattan vid nederbörd.

För att minska risken för läckage av växtnäring har gödseln på plattan täckts in med presenning under de senaste åren. Lagringssättet fungerar dock inte tillfredsställande då MHF vid inspektion den 17 november 2017 kunde konstatera att gödselvatten rinner från gödselhögen ner mot bäcken, delvis p.g.a. att regnvatten rinner igenom gödselhögen undertill, även om den är täckt med presenning ovanifrån. Gödsellagringen är inte tät och plattans utformning, både avseende lutning och avsaknad av stödmurar, främjar att regn- och gödselvatten rinner av gödselplattan till omgivande mark och vatten. Det finns en bäck som rinner endast ett par meter ifrån gödselplattan.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 26 (forts)

Dnr 1996-001598

Tät gödsellagring finns tillgänglig i häststall samt i ligghall och boxar för nötkreaturen. Nötgödseln har efter utgödsling på hösten mellanlagras antingen på gödselplattan bakom gamla stallet eller tidigare i stuka i fält i väntan på spridning under våren. Utgödsling från häststallet görs 3 gånger per år. Två av dessa omgångar behöver också mellanlagras. Under vintern 2017/2018 lagras hästgödseln på grusad yta utanför nya häststallet och är nu täckt av en presenning men var inte det inledningsvis. En grusad yta uppfyller inte kraven på tät lagring och verksamheten ska enligt 6 § förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket ha tillgång till minst åtta månaders lagringskapacitet för gödseln. Stallbyggnaderna är därmed inte tillräckliga så som verksamhetens rutiner ser ut för utgödsling idag. Behov av en godtagbar lösning för mellanlagring av gödsel finns.

Övervägande

Vid flertalet inspektioner på fastigheten har MHF observerat att risk för läckage från gödselhanteringen föreligger. Gödsel förorenat vatten har läckt ut från gödselplattan och fastgödsel har lagrats i fält och på grusad yta.

Hur stort behovet av ytterligare lagringsutrymme är beror delvis på vilka utgödslingsrutiner man väljer att ha. Lagringskapacitet ska finnas för minst åtta månaders lagring och lagring i stall kan inräknas i del av detta. Om gödsel enbart sprids under våren måste dock tillräcklig kapacitet finnas för att kunna mellanlagra all gödsel på ett godtagbart sätt under hela året. Lagring i fält är inte en godkänd metod att använda regelbundet under vintermånaderna när spridningsförbud råder. Befintlig gödselplatta eller gödsellagring på grus, även om det är täckt med presenning, uppfyller inte kraven på tät lagring så att avrinning och läckage inte kan ske. På en grusad yta finns heller ingen växtlighet som kan ta upp den växtnäring som läckt ut vilket gör att näringsämnen transporteras vidare till yt- och grundvatten.

Hur man väljer att lösa den täta lagringen av gödsel är frivilligt. Det kan t.ex. ordnas med en gjuten gödselplatta med stödmurar, en tät container eller att lämna bort gödsel till någon annan som har ett godkänt lagringsutrymme. Hanteringen så som den ser ut idag bidrar till näringsläckage och övergödning av mark- och vatten. Då nuvarande rutiner och lagringsutrymmen i verksamheten inte uppfyller kraven och detta har diskuterats vid flera inspektioner under de senaste åren, anser miljö- och hälsoskyddsnämnden att det är motiverat med ett föreläggande om att åtgärda gödselhanteringen så att en långsiktigt godtagbar lösning kommer till stånd.

Yttrande

Miljö- och hälsoskyddsnämndens Beslut om vite har kommunicerats till verksamhetsutövaren i enlighet med 17 § förvaltningslagen.

Beslutsunderlag

Beslutsförslag daterad 2 februari 2018.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 26 (forts)

Dnr 1996-001598

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskotts protokoll från den 5 mars § 23.

Prot. utdrag: [REDACTED], med mottagningsbevis
Beslutet kan överklagas till Länsstyrelsen Halland, 301 86 Halmstad, se bilaga
Miljö- och hälsoskyddsinspektör L Adolphsson

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 27

Dnr 2016-000049

Yttrande över ansökan om tillstånd enligt miljöbalken, [REDACTED], [REDACTED]

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att lämna följande yttrande:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att tillstånd för verksamheten kan medges och att följande villkor bör gälla för verksamheten:

1. Buller från verksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder inte överstiger:
50 dB(A) vardagar dagtid kl. 06-18
40 dB(A) nattetid kl. 22-06
45 dB(A) övrig tid

De angivna värdena ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller genom närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tider när verksamheten pågår. Mätning av buller och bestämning av ljudnivåer ska ske i enlighet med naturvårdsverkets råd och riktlinjer. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra väsentligt ökade bullernivåer eller efter tillsynsmyndighetens begäran.

2. P-AL V klassad mark får tillföras högst 15 kg P/ha och är förutsatt att marken har låg fosformättnadsgrad och hög fosforbindningskapacitet. På arealer med P-AL klass IVb får fosfortillförseln som genomsnitt under en femårsperiod högst motsvara bortförseln med skörden (dock max 22 kg fosfor/ha och år). Spridningsarealen ska godkännas av tillsynsmyndigheten.
3. Tillräcklig lagringskapacitet och spridningsareal för stallgödseln ska finnas för den aktuella djurhållningen som finns i verksamheten.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser också att sand som strömedel i det nya stallet är ett tveksamt val ur resurssynpunkt. Naturgrus och sand är en ändlig resurs som man från nationellt håll har beslutat att man ska hushålla med. I många täkttillstånd anges nu att naturgruset i så stor utsträckning som möjligt ska utvinnas till kvalificerade ändamål och det blir också allt svårare att få tillstånd för naturgrustäkter. Sådana områden där det idag saknas ersättningsmaterial för naturgruset kan vara viss betongtillverkning, puts- och murbruk, fallsand (under t.ex. gungställningar) och glasbruk. Där ersättningsmaterial finns, t.ex. i form av bergkross och stenmjöl, ska detta helst användas.

Även om sand kan ge en god djurhälsa, vilket också ska värderas, måste det vägas mot det faktum att det finns väldigt många andra strömedel tillgängliga på marknaden till en rimlig kostnad. Den mängd sand som beräknas gå åt i verksamheten årligen (690 ton, d.v.s. 460 m³) är inte en

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 27 (forts)

Dnr 2016-000049

helt obetydlig mängd och den kommer inte att återvinnas och recirkulera i verksamheten utan endast förbrukas och sedan lagras och spridas ihop med gödseln. Användningen av sand som strömedel är inte bästa val med hänsyn tagen till miljöbalkens allmänna hänsynsregler både i avseende att välja bästa möjliga teknik (2 kap. 3 § miljöbalken) och hushållningsprincipen (2 kap. 5 § miljöbalken).

Beskrivning av ärendet

Fastighetsägare tillika verksamhetsutövare har i mars 2017 inkommit med en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken med anledning av planerad utökning av verksamheten.

Verksamheten består av lantbruk med djurhållning på rubricerad fastighet. Verksamheten har tidigare meddelats tillstånd enligt miljöbalken 2009. Nuvarande tillstånd innefattar 438 djurenheter. Ansökan gäller en utökning till 780 djurenheter fördelat på ungefär 600 mjölkkor, rekryteringsdjur och en mindre mängd får.

Till ansökan har en miljökonsekvensbeskrivning bifogats. Länsstyrelsen önskar yttrande över ansökan från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Beslutsunderlag

Remiss från länsstyrelsen, tillståndsansökan, 2017-04-25 och 2018-01-30, länsstyrelsens föreläggande om komplettering 2017-06-20.

Övervägande

I ansökan framgår att enligt jordbruksverkets föreskrifter kommer det att krävas en lagringskapacitet på 13 266 m³ för flytgödsel. Den lagringskapacitet för flytgödsel som finns att tillgå är 13 170 m³. Ytterligare en brunn på 3000-4000 m³ kommer att byggas. Enligt ansökan framgår också att behovet av spridningsareal är ca 627 ha. I dag har man ca 470 ha egen brukad åker och har redovisat spridningsarealer på totalt ca 566 ha. Det kommer därför att behöva införskaffas ytterligare spridningsareal allteftersom djurhållningen utökas, vilket man i ansökan åtagit sig att göra.

Utökningen sker på en plats där det är utpräglad jordbrukslandskap och den strider inte mot kommunens översiktsplan. Samråd enligt gällande regler har utförts och redovisats.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har under många år bedrivit tillsyn på verksamheten. I den planerade tillsynen av verksamheten har det inte framkommit några betydande anmärkningar. Det har tidigare inte funnits någon indikation på att buller från verksamheten skulle innebära en olägenhet för närboendes hälsa. Dock har man i ansökan gjort indikerande bullermätningar som ev. visar att gällande riktvärde för buller nattetid överskrids med den foderblandare som körs varje morgon mellan kl. 05-09. Bullermätningarna är dock inte alls utförda enligt naturvårdsverkets råd och riktlinjer, varför en bullerutredning kan bli aktuellt att göra framöver.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 27 (forts)

Dnr 2016-000049

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår att bullervillkor ska finnas enligt naturvårdsverkets rekommendationer och att mätning ska göras enligt deras råd och riktlinjer när tillsynsmyndigheten anser att det är motiverat. Att inga grannar har klagat, som anges i ansökan, betyder inte att bullervärdena innehålls. Å andra sidan ställs sällan krav på bullermätningar i tillsynen om det inte är påkallat efter inkomna klagomål.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att villkor ska finnas som begränsar och/eller förbjuder fosforgödsling på P-AL klass V och IVb mark. Intentionen ska vara att minska fosforklassen på arealer med fosforklass P-AL V samt IVb och därmed minska risken för näringsläckage. Enligt allmänna råd till 2 kap. 3 § miljöbalken bör förradsgödsling med fosfor om möjligt undvikas. På jordar med P-AL-klass III och högre bör inte mer fosfor tillföras än vad som motsvarar den mängd som förs bort med grödan.

Vidare anser nämnden dock att villkoret kan formuleras så som man gjort till Gården Olof Lars i dom från mark- och miljööverdomstolen, M 7490-16, vilket tillåter gödsling med 15 kg fosfor/ha om rätt förutsättningar finns. Detta innebär dock att bolaget måste ta markprover på alven på de P-AL V-klassade marker som man avser sprida gödsel på. Genom att ta prover i alven på fosfor, aluminium och järn och sedan göra beräkningar på markens fosformättnadsgrad och fosforbindningskapacitet kan företaget få kunskap om vilka marker i P-AL klass V som kan gödslas utan att risk för större läckage av fosfor finns.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att företaget, under förutsättningen att en representativ provtagning och beräkning av alven görs, genom det föreslagna villkoret kan uppfylla kunskapskravet och inte riskera att bidra till försämring av vattendrag genom läckage av växtnäringsämnen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det bör tas minst ett prov per tre hektar åkerareal då det kan finnas stora variationer vad gäller markens innehåll av fosfor, aluminium och järn på marken som provtas. Provtagningspunkterna bör fastställas ihop med tillsynsmyndigheten. Om bolaget inte redovisar representativa markanalyser eller om analyserna visar att fosformättnadsgraden är hög och fosforbindningskapaciteten är låg bör fosforgödsling på P-AL klass V mark inte tillåtas.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser i övrigt att verksamhetens miljö-påverkan inte bedöms vara av sådant slag att verksamheten inte kan tillåtas. I ansökan med tillhörande kompletteringar beskriver verksamheten de åtgärder man åtagit sig och kommer att vidta för att minska sin påverkan på omgivande mark och vatten. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att man med dessa åtgärder bör kunna bedriva verksamheten på ett sätt som inte orsakar olägenheter för människors hälsa eller miljön.

Beslutsunderlag

Beslutsförslag daterad 2 februari 2018.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 27 (forts)

Dnr 2016-000049

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskotts protokoll från den 5 mars § 24.

Prot. utdrag: Länsstyrelsen, halland@lansstyrelsen.se, dnr 551-1797-17
Miljö- och hälsoskyddsinspektör L Adolphsson

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 28

Dnr 2018-000774

Yttrande över samrådshandlingar gällande del av Stenen B, Tvååker 14:49

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att tillstyrka förslaget till detaljplan under förutsättning att;

1. Planhandlingar kompletteras med en aktuell bullerutredning i granskningsskedet.
2. Det tydligt framgår i plankartan vilka bullervärden som gäller för det aktuella planområdet.
3. Planhandlingar kompletteras med en aktuell dagvattenutredning i granskningsskedet.

Kvarstår dessa brister kan miljö- och hälsoskyddsnämnden komma att avstyrka i granskningsskedet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden vill vidare påtala att;

- Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillämpar de riktvärden som anges i dagvattenanvisningar för Falkenbergs och Varbergs kommuner för utsläpp av dagvatten till omgivningen i sin tillsyn. Det råder anmälningsplikt för iordningsställande av en dagvattenanläggning.
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillämpar de riktvärden för fria ytor som Boverket anger i sin skrift "friyta för lek och utevistelse för förskolor och skolor."
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillämpar de riktvärden som folkhälsomyndigheten anger för inomhusbuller.
- Förskolan bör byggas radonskyddat. När en förskola tas i bruk är verksamhetsutövaren ansvarig över att radonhalten i inomhusluften är under 200 Bq/m³.

Beskrivning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret begär miljö- och hälsoskyddsnämndens (MHN) yttrande över förslag till detaljplan gällande del av Stenen B, Tvååker 14:49.

Detaljplanen är en del av det planerade utbyggnadsområdet Stenen, strax nordväst om Tvååker samhälle. Inom föreslaget planområde gäller detaljplanen "detaljplan för Stenen, område B och C" (T87), antagen av KS 2010-05-25. Marken som berörs av ny plan är i dagsläget planlagd som kvartersmark för förskola och bostäder samt allmän plats för natur. Förskolans tomt regleras med en byggnadsyta om 800 kvadratmeter i ett

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 28 (forts)

Dnr 2018-000774

plan och en stor del av tomten är kryssmarkerad och tillåter endast uthusbyggnation.

Detaljplanens syfte är att möjliggöra byggnation av förskola i två plan på fastigheten Tvååker 14:49. Detaljplanen innebär en utökning av byggrätten för förskola och möjliggör för en större förskolegård gentemot vad som regleras i gällande detaljplan.

I plan- och genomförandebeskrivningen anges det följande enligt nedan;

Elektromagnetiska fält

I plan- och genomförandebeskrivningen framgår det att i anslutning till planområdets sydvästra hörn finns en transformatorstation som kan avge elektromagnetisk strålning. Med risk för spridning av elektromagnetisk strålning ska ett avstånd på tre meter hållas mellan transformatorstationen och skolbyggnaden.

Friytor för lek och rekreation

I plan- och genomförandebeskrivningen står det att enligt Varbergs policy ska lekytan vara minst 35 kvadratmeter per förskolebarn. Vidare beskrivs att lekytan dock bör vara minst 40 kvadratmeter per barn, vilket för en förskola med 160 barn innebär en lekyta om minst 6400 kvadratmeter. I plan- och genomförandebeskrivningen rekommenderas lekytan anordnas i den södra samt östra delen av tomten med tanke på områdets varierande terräng och vegetation.

Markradon

Enligt en övergripande kartläggning från 1988 av Varbergs kommun och tätorten Tvååker, består marken inom planområdet av normal risk för radon.

MKB

För det aktuella planförslaget har en behovsbedömning gjorts med bedömningen att genomförandet av planförslaget inte kommer att medföra någon betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning finns därmed inte för det aktuella planförslaget.

Luft

I plan- och genomförandebeskrivningen till planförslaget anges det att luftkvaliteten i området inte bedöms överskrida miljökvalitetsnormerna.

Vatten, avlopp (spillvatten) och dagvatten

I plan- och genomförandebeskrivningen anges att området ligger inom kommunens verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten och anslutning kan ske i anvisad anslutningspunkt i gatan utanför planområdet.

Hanteringen av dagvatten ska ske i enlighet VA-policy; VA-strategi, VA-riktlinje (2015) samt Dagvattenanvisningar för Falkenberg och Varbergs kommuner (2017). I första hand ska dagvattnet omhändertas lokalt och infiltreras i marken där nederbörden faller. För avvattning av hårdgjorda

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 28 (forts)

Dnr 2018-000774

ytor ska vattnet avledas till lämpligt närområde där infiltrering kan ske, eller genom uppsamling i underjordiska magasin.

Dagvatten ska fördröjas minst 50 procent inom kvartersmarken innan det når det kommunala dagvattennätet.

I dagvattenutredningen för Stenenområdet från 2016 (Dagvattenutredning - Exploateringsområde Stenen etapp B och C samt brandstation E) är dagvattenflödet från exploaterat planområde samt erforderlig magasinvolym för att fördröja dagvattnet inom området beräknade utifrån ett regn med återkomsttiden 10 år. Dimensionerande varaktighet vid dimensionering av erforderlig magasinvolym för ett regn med 10-års återkomst blir runt 6 timmar. Utgångspunkten för dagvattenhanteringen är att den maximala avledningen vid exploaterat område ej ska vara större än vad som maximalt avleds från området idag (ca 1,5 l/s ha) blir flödet från etapperna B och C 25,5 l/s.

Vägtrafikbuller

I plan-och genomförandebeskrivningen anges att en enkel bullerberäkning har gjorts. Bullerberäkningen är beräknad utifrån trafiksiffror för 2007 med 1 % per år till prognosår 2030. För år 2030 uppskattas bullervärdena bli upp till 49 dBA ekvivalent nivå och 58 dBA maximal nivå. Den tillkommande trafiken i området anses inte utgöra påslag på bullerstörningen enligt planbeskrivningen.

I plan-och genomförandebeskrivningen föreslås att förskolebyggnaden ska placeras så den fungerar som ett bullerskydd för att skydda den del av gården som är avsedd för lek, rekreation och pedagogisk verksamhet från buller.

Övervägande

Elektromagnetiska fält

I plan-och genomförandebeskrivningen anges att i anslutning till planområdets sydvästra hörn finns en transformatorstation som kan avge elektromagnetisk strålning. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att vid samhällsplanering samt nybyggnation inom kommunen ska försiktighetsprincipen och myndigheternas rekommendationer beaktas. I plan-och genomförande har en riskbedömning gjorts angående risk för spridning av elektromagnetisk strålning. För att säkerställa att ingen spridning av elektromagnetisk strålning sker ska ett avstånd på tre meter hållas mellan transformatorstationen och skolbyggnaden.

Värden upp till 0,2 µT utgör normala magnetfältnivåer och när förskoleverksamheten startar är det upp till verksamhetsutövaren att säkerställa att det riktvärdet inte överskrids. Överstigs nivån betraktas värdet förhöjt och försiktighetsåtgärder ska vidtas.

Friytor för lek och rekreation

Det är viktigt för barnens hälsa och välbefinnande att de har möjlighet till regelbunden daglig utevistelse i tillräcklig omfattning och en bra miljö för att förebygga risken för olägenheter för människors hälsa.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 28 (forts)

Dnr 2018-000774

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillämpar de riktvärden för fria ytor som Boverket anger i sin skrift "friyta för lek och utevistelse för förskolor och skolor". I skriften anger Boverket att vid bedömningen om friytan är tillräckligt stor bör hänsyn tas till både storleken på friytan per barn och till den totala storleken på friytan. Ett rimligt mått på friyta kan vara 40 m² per barn i förskolan och 30 m² per barn i grundskolan.

Luft

Miljökvalitetsnormerna för luftkvaliteten i området bedöms inte att överskridas enligt plan- och genomförandebeskrivningen. Fastställande av detaljplanen kommer medföra ökad trafikmängd i området. Men med tanke på områdets karaktär och mängden trafik bedöms risken vara väldigt liten att skadliga halter ansamlas och överskrider gällande miljökvalitetsnormerna för luft.

Vatten, avlopp (spillvatten) och dagvatten

Plan- och genomförandebeskrivningen anger att detaljplanen ligger inom kommunens verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten. Anslutning till kommunens verksamhetsområde kan ske i gatan utanför planområdet. En dagvattenutredning har inte redovisats i samband med yttrandet gällande detaljplan del av Stenen B, Tvååker 14:49. I plan- och genomförandebeskrivningen anges dagvattenutredningen för Stenenområdet från 2016 (Dagvattenutredning - Exploateringsområde Stenen etapp B och C samt brandstation E) endast som hänvisning. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har således inte gjort ett yttrande över dagvattnet. Miljö- och hälsoskyddsnämnden förutsätter att planhandlingarna kompletteras med dagvattenutredning i granskningsskedet så en bedömning angående dagvattnet kan göras.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden vill vidare påtala att nämnden tillämpar de riktvärden som anges i dagvattenanvisningar för Falkenbergs och Varbergs kommuner för utsläpp av dagvatten till omgivningen i sin tillsyn. Det råder anmälningsplikt för iordningsställande av en dagvattenanläggning.

Vägtrafikbuller

Bullerberäkningen samt tillhörande kommentarer har inte redovisats till miljö- och hälsoskyddsnämnden. Nämnden har därmed inte kunnat yttra sig angående bullernivåerna och eventuella bullerstörningar som kan innebära en olägenhet för människors hälsa. I plan- och genomförandebeskrivningen föreslås av byggnadens placering ska fungera som ett bullerskydd. Nämnden har inte heller fått ta del av placeringen av byggnaden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden förutsätter att planhandlingarna kompletteras med aktuell bullerutredning i granskningsskedet så en bedömning angående bullret kan göras.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillämpar Naturvårdsverket vägledning och riktvärden för buller på skolgård från väg- och spårtrafik. Naturvårdsverket anger följande angående riktvärdena för buller från väg- och spårtrafik på ny skolgård:

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 28 (forts)

Dnr 2018-000774

"På ny skolas skolgård som exponeras för buller från väg- eller spårtrafik bör den ekvivalenta bullernivån 50 dBA, räknat som årsmedeldygn, underskridas på delar av gården som är avsedda för lek, vila och pedagogisk verksamhet. Vidare bör den maximala nivån 70 dBA underskridas på dessa ytor. Dessa nivåer motsvarar de nivåer som enligt 3 § i förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader bör underskridas på en uteplats vid nya bostadsbyggnader för att förebygga olägenhet för människors hälsa.

En målsättning kan vara att övriga vistelseytor inom skolgården har högst 55 dBA som ekvivalent nivå samt att den maximala nivån 70 dBA överskrids maximalt 5 ggr per genomsnittlig maxtimme."

Miljö- och hälsoskyddsnämnden vill vidare påtala att ljudnivåerna inomhus bör högst vara 30 dBA (ekvivalent) respektive 45 dBA (maximalt). Nivåerna gäller ljud från trafik, flyg tåg, verksamheter, fasta installationer med mera och ska tillämpas i de rum som barnen har tillgång till. För ljud med hörbara tonkomponenter gäller 25 dBA. I förskolor eller skolor kan det ibland krävas att den ekvivalenta ljudnivån är lägre än 30 dBA. Personer som är extra känsliga för buller som till exempel barn och unga under 15 år, personer med annat modersmål eller personer med en hörselnedsättning behöver upp till 5 dB lägre bakgrundsnivå för att de ska uppfatta tal bra. Detta innebär bakgrundsnivåer ner till 25 dBA. Även ljudnivå för lågfrekvent buller bör hållas. Följande riktvärden kommer från Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13).

Beslutsunderlag

Beslutsförslag daterad 23 februari 2018.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskotts protokoll från den 5 mars § 25.

Prot. utdrag: Stadsbyggnadskontoret
Miljö- och hälsoskyddsinspektör M Marklund

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 29

Dnr 2017-002066

Yttrande över samrådshandling till detaljplan för bostäder på fastigheten Träslöv 30:1, Varbergs kommun

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att tillstyrka samrådshandling till detaljplan för fastigheten Träslöv 30:1 under förutsättning att:

1. det tydligt framgår i plankartan vilka bullervärden som gäller
2. det i planhandlingar framgår tydligt att hanteringen av dagvatten ska ske i enighet med VA-policy, VA-strategi, VA-riktlinje (2015) samt Dagvattenanvisningar för Falkenberg och Varbergs kommuner (2017).

Beskrivning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret begär miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande över samrådshandling till detaljplan i rubricerat ärende. Av planhandlingarna framgår bl.a. följande;

Allmänt

Planområdet omfattar ca 7 hektar och är beläget i utkanten av Varbergs innerstad. Avståndet till centrum är ca 2,3 km och till havet ca 3 km. Planområdet gränsar i öster till Österleden och i norr och nordväst till bostadsområdet Arboretum 1 som är under utbyggnad med villor, parhus och flerbostadshus. Väster om planområdet ligger ett större rekreativområde, Prästakullen och söderut ligger obebyggd skogs- och åkermark.

Detaljplanens syfte är att möjliggöra uppförande av en blandad bostadsbebyggelse i form av flerbostadshus, radhus, friliggande villor och ett vårdboende. Planförslaget möjliggör ca 130 bostäder och 60 platser i vårdboendet (E)). I detaljplanen ingår även nya gång- och cykelförbindelse inom och i anslutning till området samt kopplingar till angränsande rekreativområde. Inom området tillkommer även ytor för lek och rekreation.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 29 (forts)

Dnr 2017-002066

Karta över Arboretum etapp 2

Översiktsplan

I gällande fördjupad översiktsplan (FÖP) för stadsområdet 2010 beträffande sjukhusområdet och Prästkullen beskrivs området där planområdet ingår som ett sammanhängande natur- och rekreationsområde öster om sjukhuset. Riktlinjerna för utveckling i området anger att det inom markerades delar ska utnyttjas för sjukhus, bostäder och eventuellt icke störande verksamheter. I övrigt ska området bevaras som natur- och friluftsområde och åtgärder får inte vidtas som försämrar dessa möjligheter. Succesivt bör de för natur och rekreation avsedda ytorna detaljplaneläggas som naturmark.

Detaljplan

Området är inte planlagt men gränisar i norr till detaljplanen för Träslöv 30:1, Getakärr 6:18 m.fl. Arboretum 1 som vann laga kraft 2014 är under utbyggnad med bostäder i blandade upplåtelseformer.

Markradon

Markteknisk undersökningsrapport från WSP (2016-09-27) visar att mätningar i området klassas som lågradonmark.

Dagvatten

Enligt dagvattenutredning från WSP, (2017-12-19) för planområdet bygger dagvattenhanteringen delvis på fördröjning och infiltration på tomtmark/kvartersmark. Det dagvatten som inte infiltreras och fördröjs på tomtmark/kvartersmark leds till dagvattendamm. Efter fördröjning och rening i dagvattendamm leds dagvattnet till Österledens dagvattenledning till recipient. Breddning av dagvatten från dagvattendamm görs till befintligt dike utmed Österledens västra sida.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 29 (forts)

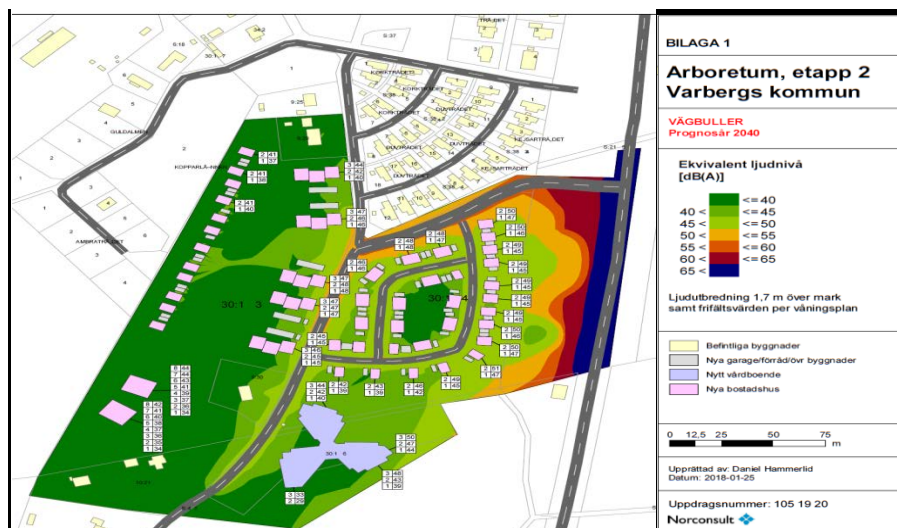
Dnr 2017-002066

Befintlig damm i planområdets sydöstra sida har i nuläget en uppmätt volym på 1040 m³. Dammens magasineringsbehov ligger på 826 m³ och det är utifrån de gamla kraven vid ett 10-års regn och 60 min varaktighet. Dammen kommer att grävas om för att öka volymen för att kunna hantera 20-års regn. Efter omgrävning är dammen tillräckligt stor att till och med klarar av kraven för ett 50-års regn. För att kunna klara av ännu större flöde i framtiden diskuteras tre olika alternativ, höja bräddutloppet, sänka utloppet eller TLO (Trögt Lokalt Omhändertagande).

I området E planeras ett vårdboende. För att ta hand om dagvattnet här är tanken att placera dagvattenkassetter öster om byggnaden. Dagvattnet i kassetterna ska infiltreras i marken och kommer inte påverka övriga dagvattennät. Dagvattenkassetterna bör ses med enbreddlösning i form av en ledning som kopplas direkt till ledningsnätet. Detta för att inte kassetterna ska översvämmas. På grund av att löv och annat organiskt material spolas med regnvattnet ut i kassetterna kommer fördröjningsvolymen att minska med åren. Därför är det viktigt att kassetterna rengörs och spolas rent för att upprätthålla dess kapacitet.

Störningar

Med anledning av att trafikbuller från Österleden kan skapa störningar för framtida boende i området har Norconsult AB på uppdrag av Varbergs kommun utfört en bullerutredning (2018-02-01). Ljudnivåerna som har beräknats i enlighet med "Nordiskberäkningsmodell" för vägtrafik. Beräkning och redovisning av ljudutbredning har tagits fram med programmet SoundPLAN 7.4 Beräkningsresultaten presenteras i form av ljudutbredningskarta 1,7 meter över mark, samt som frifältsvärden vid fasad per våningsplan. Nedanstående bilder visar ekvivalent och maximal ljudnivå.

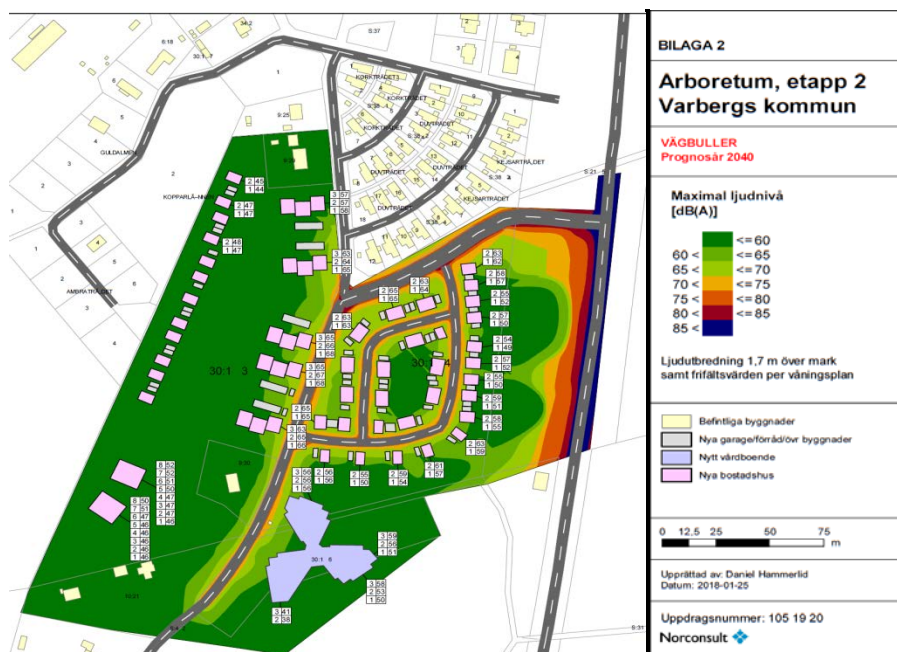
Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Datum

MHN § 29 (forts)

Dnr 2017-002066

Högsta beräknad ekvivalent ljudnivå vid fasad är 51 dBA. Riktvärdet för ekvivalent ljudnivå vid fasad är 60 dBA. Riktvärdet för ekvivalent ljudnivå 50 dBA och riktvärdet för maximal ljudnivå 70 dBA avser ljudnivå vid uteplats i anslutning till bostad. Riktvärdena klaras om uteplats ordnas inom grönmarkerad yta. Samtliga riktvärden för buller klaras med god marginal för samtliga hus.

Djurhållning

Öster om Österleden finns en anläggning för grisuppfödning med ca 400 djur. Varbergs kommun har inte tagit fram generella riktlinjer för avstånd mellan bostadsbebyggelse och djurhållning men en bedömning utifrån de riktlinjer som tillämpas inom Marks kommun (Riktlinjer för respektavstånd mellan djurhållning och bostäder, 2015) har gjorts.

Enligt riktlinjen är rekommenderade respektavstånd mellan sammanhållen bebyggelse inom tätort/planlagt område och anläggning med stor påverkan (fler än 10 djurenheter eller 100 djur gällande svin) 300 meter. Avsteg medges för etableringar på jordbruksbygd mer än 200 meter utanför dessa områden, där lantbrukets djur och hästar anses vara en naturlig del av omgivningen.

Vid bedömning i de enskilda fallen måste hänsyn tas till lokala förhållanden. Samband med planering för djurhållning alternativ utbyggnad av bostäder i anslutning till djurhållning är följande punkter exempel på frågor som bör utgöra underlag för kommunens bedömning av relevanta respektavstånd:

- karaktär på området t.ex. lantlig miljö/villabebyggelse
- topografi samt eventuell avskärmande vegetation eller bebyggelse
- förhärskande vindriktning
- gödselhanterings placering och utförande

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Datum

MHN § 29 (forts)

Dnr 2017-002066

Avståndet mellan närmaste tomt och grisuppfödning är ca 250 meter och med hänsyn till områdets läge och karaktär, på gränsen mellan tätort och landsbygd, topografi, förhärskande vindriktning sydväst/väst, vegetation samt den barriär och avgränsning som Österleden utgör bedöms avståndet som rimligt.

Övervägande

Markradon

Utförda mätningar av radon visar att området klassas som lågradon. Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) har inga vidare synpunkter på radonundersökningen utan förutsätter att nybyggnation ske i enlighet med redovisad rapport från radonundersökning (WSP, 2016-09-27).

Dagvatten

MHN vill poängtera att hanteringen av dagvatten ska ske i enlighet VA-policy, VA-strategi, VA-riktlinje (2015) samt Dagvattenanvisningar för Falkenberg och Varbergs kommuner (2017).

De ska noteras att MHN och VIVAB tillämpar riktvärden som anges i dagvattenanvisningar för Falkenberg och Varbergs kommun för utsläppt av dagvatten till omgivningen i sin tillsyn. I dagvattenutredningen under avsnitt "Föroreningsberäkningar" har riktvärden från Regionplane- och trafikkontoret i Stockholm läns landsting använts istället för riktvärden från Dagvattenanvisningar för Falkenberg och Varbergs kommuner (2017). Dagvattenutredningen ska därför justeras för detta.

Trafikbuller

MHN har inga vidare synpunkter då bullervärden i trafikbullerutredningen uppfyller riktvärden i "Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader" samt nya riktvärden i "Förordning 2017:359, paragraf 3".

3§ Buller från spårtrafik och vägar bör inte överskrida

1. 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och
2. 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till nybyggnaden.

MHN vill poängtera att de riktvärden som anges i trafikbullerförordningen är att betrakta som minimikrav. Ur hälsosynpunkt för de boende är det en fördel om det bl.a. genom väl genomtänkta planlösningar med orientering av rum mot tystare sida går att åstadkomma en ljudmiljö som är bättre än förordningskraven. Detta gäller inte minst för lägenheter mindre än 35 m², och även om en sådan lägenhet endast har ett bostadsrum.

- Enligt WHO:s rekommendationer är en dygnsekvivalent ljudnivå på 50 dBA att betrakta som en måttlig på gränsen till allvarlig störning.
- Ljudnivåer omkring och över 50 dBA klassas som höga ljudnivåer enligt Europaparlamentets sjunde miljöhandlingsprogram.
- Vid dygnsekvivalenta ljudnivån 50 dBA upplever omkring 15 % av de tillfrågade sig vara störda av buller från vägtrafik.

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 29 (forts)

Dnr 2017-002066

Andelen hyresgäster som känner sig störda av trafikbuller inomhus kan markant minskas om man tillämpar ljudklass B vid bostadsbyggnad. Därför är det värdefullt om så kan ske.

MHN ser positivt på att det förslås en bestämmelse om trafikbuller i plankartan men ser gärna att det framgår i tydligt plankartan vilka bullervärden som gäller.

Djurhållning

MHN anser att avståndet på ca 250 meter mellan närmaste tomt och grisuppfödning i detta fall är rimligt. Eftersom ingen riktlinje finns i Varbergs kommun för djurhållning är det viktigt att vid det enskilda fallet att bedömningen görs utifrån en helhetsbild av den lokala omgivningen såsom avstånd, vind, topografi och vegetation så att djurhållningens och grannars behov tillgodoses. Vi anser att berörda grannar och verksamheter såsom grisuppfödningen kan yttra sig i ärendet.

Planförslaget kan tillstyrkas under förutsättning att MHN:s synpunkter i detta yttrande beaktas. Enligt förvaltningens nuvarande delegationsordning ska planförslag i granskningsskedet tillstyrkas om de synpunkter MHN framfört i samrådsskedet har tillgodosetts. Om så inte har skett ska planförslag avstyrkas i granskningsyttrande.

Beslutsunderlag

Beslutsförslag daterad 26 februari 2018.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskotts protokoll från den 5 mars § 26.

Prot. utdrag: Stadsbyggnadskontoret
Livsmedelsinspektör L Thoong

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 30

Dnr 2018-000044

Yttrande över förslag till avfallsplan samt förslag till föreskrifter för avfallshantering för Varbergs och Falkenbergs kommuner

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar tillstyrka förslag till avfallsplan samt förslag till föreskrifterna för Varbergs och Falkenbergs kommuner med följande kommentarer:

1. I avfallsföreskrifterna bör § 4 antingen tas bort eller omformuleras så det tydligt framgår vilka paragrafer i föreskrifterna som Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver tillsyn över.
2. I avfallsföreskrifterna saknas en övrigt-paragraf så som § 30 i avfallsföreskrifterna som trädde i kraft 27 februari 2007. I § 30 angavs "Undantag från renhållningsföreskrifterna kan medges i andra fall än som anges i §§ 25-29 om särskilda skäl föreligger".
3. I avfallsföreskrifterna behövs det förtydligas vad som gäller för dispenser som lämnats enligt tidigare föreskrifter. Hur länge ska de gälla eller upphör de med anledning av den nya föreskriften? Tidigare stod det " Dessa föreskrifter träder i kraft den 27 februari 2007 då renhållningsordning för Varbergs kommun 1994-11-22 § 185 upphör att gälla. Undantag som kommunen har medgivit med stöd av sistnämnda renhållningsordning gäller tills vidare"
4. I avfallsplanen anges under åtgärd 19 att Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen ska bedriva operativ tillsyn på rivningsobjekt utifrån miljöbalken årligen. MHN anser att det bör ändras till återkommande eller kontinuerligt istället för årligen.
5. I avfallsplanen under åtgärd 19 bör det även noteras att tillsynsmyndigheten enligt punkt 20, kap 4.2 även har ett operativt tillsynsansvar enligt §§ 30-37, kap. 10 i PBL.
6. Under åtgärd 24 i Avfallsplanen anges att en åtgärdsplan för minskad nedskräpning ska tas fram samt att ansvarig nämnd är hamn- och gatunämnden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden förutsätter att VIVAB säkerhetsställer att den nämnda åtgärdsplanen kommer att uppfylla § 4 i Naturvårdsverkets föreskrifter.

Beskrivning av ärendet

Varbergs och Falkenbergs kommun har gemensamt tagit fram ett förslag till avfallsplan och förslag till föreskrifter för avfallshantering. Planen avses gälla för åren 2018 till 2022. Enligt miljöbalken ska varje kommun ha en

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 30 (forts)

Dnr 2018-000044

plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering.
Kommunfullmäktige ska fastställa den liksom föreskrifter om
avfallshantering i kommunen.

Denna plans syfte är att uppnå EU:s avfallsdirektiv och att nå de mål som riksdagen och regeringen anvisar samt att nå de mål som Falkenbergs och Varbergs kommun härutöver fastställt inom avfallsområdet. Avfallsplanen blir därmed ett verktyg i det kommunala arbetet med avfallsfrågor. Avfallsplanen är ett gemensamt dokument som gäller båda kommunerna. Avfallsföreskrifterna blir ett dokument för respektive kommun, för att skapa tydlighet i ansvarsfördelningen, eftersom ansvariga nämnder skiljer sig mellan kommunerna.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått förlängd yttrandetid till den 20 mars.

Beslutsunderlag

Avfallsföreskrifter för Varbergs/Falkenbergskommun inklusive bilaga 1 och bilaga 2
Avfallsplan 2018-2022 inklusive bilagor till avfallsplanen.

Övervägande

Synpunkterna har påpekats under arbetsprocessen i arbetsgruppen för avfallsplanen och avfallsföreskrifterna men justeringar med anledning av lämnade synpunkter saknas i det slutliga förslaget som gått ut på remiss.

Samråd

Förslagen till avfallsplan samt förslag till föreskrifter för Varbergs och Falkenbergs kommuner har tagits fram genom en arbetsgrupp bestående av representanter från samhällsutvecklingskontoret, miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i Varbergs- och Falkenbergs kommun samt VIVAB.

Det har också funnits en styrgrupp där Margareta Björksund-Tuominen från VIVAB, Stefan Andersson från Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i Varberg, Anders Ramberg från Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i Falkenberg samt Jan Malmgren från samhällsutvecklingskontoret i Varberg deltog.

Beslutsunderlag

Beslutsförslag daterad 27 februari 2018.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskotts protokoll från den 5 mars § 27.

Prot. utdrag: VIVAB, Box 110, 311 22 Falkenberg
Miljö- och hälsoskyddsinspektör L Johansson

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------

MHN § 31

Dnr 2017-000079

Rapport 3 Märkning- och spårbarhetskontroll av ekologiska livsmedel i butiker

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. notera rapport 3 2017, Märkning- och spårbarhetskontroll av ekologiska livsmedel i butiker i protokollet.

Beskrivning av ärendet

Syftet med projektet var att kontrollera om verksamheter har ändamålsenliga rutiner för tillhandahållande och försäljning av ekologiska livsmedel och om de rutinerna är i enighet med den gällande livsmedelslagstiftningen.

Målet med projektet var att se om konsumenterna kan lita på den information som finns om ekologiska livsmedel. Detta för att de ska kunna göra ett medvetet val.

Målet var även att öka vår kunskap om kontroll av ekologiska livsmedel och lagstiftningen som styr produktion, märkning och utsläppande på marknaden av ekologiska livsmedel. Det är en ny kontrolluppgift för de kommunala myndigheterna sedan årsskiftet 2016/2017.

Projektet planerades och genomfördes på grund av att utbudet av ekologiska livsmedel i butikerna ständigt ökar. Detta medför ett större behov av kontroll vid hanteringen av ekologiska livsmedel.

Under maj och juni 2017 besöktes 23 livsmedelsbutiker. Besöken gjordes inom ramen för planerad livsmedelskontroll och en checklista framtagen för projektet användes. Vid bara tre anläggningar konstaterades avvikelser från informationslagstiftningen som gällde vilseledning och spårbarhet.

Resultatet visade att butikerna hade bra rutiner för hantering av ekologiska livsmedel men också att det fanns behov av fortsatt kontroll av försäljning av ekologiska livsmedel.

Beslutsunderlag

Rapport 3-2017.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsutskotts protokoll från den 5 mars § 28.

Prot. utdrag: Livsmedelsenheten, Pliktverket (7 ex.), Region Halland (1 ex. som pdf.)
och Varbergs kommuns telefonväxel (1 ex.).

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
------------------	--------------------	-------